

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/111/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6923202940
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Dzúriková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6923202940.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a členov senátu JUDr. Anny Snopčokovej a JUDr. Vladimíra Šalamúna v právnej veci žalobcu: A. A. B., nar. XX. XXXX XXXX, bytom C. D. XX, zastúpený advokátom Mgr. Martinom Jankovičom, so sídlom Revúca, Železničná 257/19, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra SR, Bratislava, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 3 583,16 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 16C/18/2023-224 zo dňa 15. mája 2025, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 16C/18/2023-224 zo dňa 15. mája 2025 p o t v r d z u j e .

II. Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej aj len „súd prvej inštancie“ alebo aj „okresný súd“) rozhodol tak, že žalobu zamietol (výrok I.) a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.). V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 10. augusta 2023 domáhal voči žalovanej náhrady ujmy vo výške 3 583,16 eur s príslušenstvom, v dôsledku porušenia práva európskej únie. Súd prvej inštancie uviedol, že v poradí prvým rozsudkom (č. k. 16C/18/2023-115 zo dňa 7. mája 2024) žalobu v celom rozsahu zamietol, pretože Smernica 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica“) bola do právneho poriadku správne transponovaná, ďalej pretože nedošlo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času, a napokon pretože u žalobcu neboli zistené negatívne následky. Po zrušení a vrátení veci odvolacím súdom uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co/62/2024-194 zo dňa 25. februára 2025) súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 15. mája 2025, bez zopakovania či doplnenia dokazovania, vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom. Na základe pokynu odvolacieho súdu súd prvej inštancie preskúmal, či na strane žalobcu došlo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času v rámci šesťmesačných referenčných období, ktoré počítal od momentu, od ktorého si žalobca uplatňuje svoj nárok (bod 28. odôvodnenia napadnutého rozsudku) a zistil, že priemerný týždenný pracovný čas žalobcu v žalovanom období nepresahoval Smernicou stanovený limit 48 h. Súd prvej inštancie uviedol, že právo na náhradu škody nevzniká iba z titulu nesprávnej transpozície Smernice. Dodal, že požiadavka Smernice spočíva iba v tom, aby sa vykonávaná pohotovosť započítala do limitu 48 h priemerného týždenného pracovného času. Následne súd prvej inštancie uviedol, že z používaného argumentu, že hodiny odpracovanej služobnej pohotovosti nie sú započítavané do fondu pracovného času (ďalej len „FPČ“) vyplýva, že súdy si túto požiadavku Smernice zjavne nesprávne stotožnili s podmienkou započítania pohotovosti na pracovisku do FPČ. To, či pohotovosť na pracovisku bude súčasťou FPČ, bude závislé na jednej

strane od rozvrhnutia pracovného času zamestnanca v mesiaci a na strane druhej od konkrétneho počtu hodín skutočného pracovného času (odpracovaných hodín a hodín pohotovosti na pracovisku). Súd prvej inštancie dodal, že ustanovenie § 96 ods. 2 zák. č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej len „Zákonník práce“) nebolo do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „Zákon o hasičskom zbore“) doslovne prevzaté. Rovnakú myšlienku však možno vždy vyjadriť aj inými slovami. To isté pravidlo, obsiahnuté v § 96 ods. 2 Zákonníka práce platného pre ostatných zamestnancov, vyjadruje pre hasičov len inými slovami § 85 ods. 1 Zákona o hasičskom zbore, podľa ktorého služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Pre porozumenie tohto ustanovenia je potrebné použitým výrazom a slovným spojeniam pripisovať význam, ktorý im patrí v Zákone o hasičskom zbore. Služobným časom podľa tohto zákona nie je len časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu (či už vo forme základného služobného času podľa § 85 ods. 2 alebo ako prácu nadčas podľa § 122 ods. 3), ale aj časový úsek, v ktorom príslušník je k dispozícii služobnému úradu. Časovým úsekom, v ktorom je príslušník k dispozícii služobnému úradu, je predovšetkým služobná pohotovosť v mieste výkonu štátnej služby podľa § 92 ods. 1 a ods. 2 predmetného zákona. Slovné spojenie, že hasič je k dispozícii služobnému úradu v § 85 ods. 1 Zákona o hasičskom a zbore vyjadruje skutočnosť, že sa hasič zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva tak, ako to stanovuje aj § 96 ods. 2 Zákonníka práce. K rovnakému záveru pritom dospel aj odvolací súd, keď rovnako ako súd prvej inštancie uviedol, že počas neaktívnej časti služobnej pohotovosti je príslušník v službe a k dispozícii služobnému úradu (bod 21. odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu). Nie je teda žiadna prekážka, ktorá by bránila posudzovať pohotovosť na pracovisku ako služobný čas. Vnútroštátna úprava naopak ukladá zamestnávateľovi posudzovať aj pohotovosť na pracovisku ako služobný čas. Súd prvej inštancie uzavrel, že ani opätovným preskúmaním nebolo zistené prekročenie maximálneho priemerného týždenného pracovného času žalobcu ani za celé posudzované obdobie, ani v rámci odvolacím súdom stanovených šesťmesačných referenčných období, a preto žalobu v celom rozsahu zamietol. O trovách prvoinstančného a odvolacieho konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobca, ako procesne neúspešná strana sporu, je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov doterajšieho prvoinstančného aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f), h) CSP, pričom uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie napáda v celom rozsahu a žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe vyhovie.

2.1 Uviedol, že súd prvej inštancie bol povinný rozhodnúť v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu. Súd prvej inštancie sa nielenže kasačným rozhodnutím odvolacieho súdu neriadil, ale začal s ním viesť polemiku na úrovni spochybňovania jeho nielen skutkových ale najmä právnych názorov. Ako podstatné videl žalobca skutočnosť, že súd prvej inštancie mal i naďalej za to, že Smernica bola do právneho poriadku SR, resp. Zákona o hasičskom zbore, transponovaná správne a ďalej viac menej identicky uviedol to, čo už tvrdil v prvom rozsudku, len s tou výnimkou, že vyvolal polemiku a snažil sa spochybňovať a nerešpektovať kasačnú záväznosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Zdôraznil, že súd prvej inštancie nesprávne vec právne posúdil, najmä čo sa týka záveru, že Smernica mala byť správne transponovaná.

2.2 Súd prvej inštancie nesprávne postupoval, keď nedokázal ani len odcitovať všetky ustanovenia právnych predpisov dopadajúcich na vec a zároveň vychádzajúc zo skutkového stavu vec nesprávne právne posúdil. Uviedol, že nejde o individuálny pracovnoprávny spor (pozri 17NcC/6/2022) a v tomto smere je nesprávny záver súdu (bod 13. odôvodnenia rozsudku), že sa jedná o prípadný pracovnoprávny nárok.

2.3 Konštatoval, že Zákonník práce stanovil v súlade so Smernicou maximálny priemerný týždenný pracovný čas 48 h, referenčné obdobia, ako aj to, že neaktívna časť pracovnej pohotovosti sa považuje za pracovný čas, avšak tieto ustanovenia sa na služobný pomer žalobcu nevzťahujú (§ 12 ods. 6 a § 193 Zákona o hasičskom zbore). Samotný Zákon o hasičskom zbore výslovný limit týždenného služobného času neustanovuje a ustanovenia tohto zákona upravujúce služobný čas nebránia tomu, aby služobný čas vrátane pohotovosti prekročil 48 h týždenne. Také obmedzenie pracovného času, aké je v Zákonníku práce, v Zákone o hasičskom zbore nie je. Smernica umožňuje, aby si štát určil referenčné obdobie, v rámci ktorého v priemere pracovný čas nepresiahne limit 48 h týždenne. Smernica určuje, v akom rozpätí môže štát toto referenčné obdobie určiť. Čím dlhšie obdobie sa nastaví, tým flexibilnejšie sa môže pracovný čas rozvrhovať. Zdôraznil, že referenčné obdobie nie je stanovené Smernicou. Slovenská republika v Zákone o hasičskom zbore neustanovila, aký je maximálny priemerný

týždenný pracovný čas, preto zo zákona nevyplýva ani to, že by sa mal robiť nejaký priemer a za aké obdobie sa má priemer vypočítavať. Toto je stanovené len v Zákonníku práce, ktorý sa však v tejto časti na Zákon o hasičskom zbore nevzťahuje. Za týchto okolností (nestanovením možnosti určovania priemeru za určité referenčné obdobie), ak Zákon o hasičskom zbore nebráni prekročovaniu 48 h pracovného času pre každé obdobie siedmich dní, je to v rozpore so Smernicou. Dodal, že obdobie, na ktoré sa rozvrhuje pracovný čas a obdobie, za ktoré sa vypočítava priemerný týždenný pracovný čas sú odlišné inštitúty, môžu sa zhodovať i nemusia. To, že zákonodarca stanovil, na aké obdobie sa služobný čas rozvrhuje, neznamená stanovenie referenčného obdobia pre výpočet priemerného týždenného pracovného času v zmysle Smernice. Bolo pritom preukázané, že v žalovanom období sa opakovane stávalo, že žalobca odpracoval obdobia siedmich dní, v ktorých jeho služobný čas prekročil 48 h, t. j. došlo tomu tak počas 15 týždňov v žalovanom období (troch rokov). Vykonaným dokazovaním tak bolo preukázané, že nerešpektovaním čl. 6 písm. b) Smernice došlo k zásahu do jeho práv. Akékoľvek prepočty a výpočty súdu prvej inštancie, ktoré už tak či onak vychádzajú z nesprávneho právneho základu, nemajú relevanciu.

3. K odvolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná, ktorá uviedla, že napadnutý rozsudok považuje za vecne správny. Dodala, že odvolanie žalobcu smeruje len voči odôvodneniu rozsudku. Zdôraznila, že nie je možné vychádzať z toho, že vznik ujmy sa v prípade nesprávnej transpozície Smernice prezumuje, ale je potrebné zistiť či k ujme došlo a ak áno, aký to malo vplyv. Súd prvej inštancie pri výpočte priemerného týždenného pracovného času správne vychádzal iba zo skutočne odpracovaných hodín (bod 16. rozsudku). Žalobca doposiaľ nepreukázal dôvodnosť svojho výpočtu a nepreukázal presahy nad 48 h. Poukázala na aktuálne rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/27/2024 zo dňa 30. mája 2024, sp. zn. 14Co/15/2025 zo dňa 20. mája 2025, sp. zn. 14Co/18/2025 zo dňa 27. mája 2025, sp. zn. 14Co/7/2025 zo dňa 12. mája 2025.

4. K vyjadreniu žalovanej sa vyjadril žalobca (odvolacia replika), ktorý nad rozsah argumentov produkovaných v podanom odvolaní poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/67/2024 zo dňa 28. mája 2025 a sp. zn. 15Co/110/2024 zo dňa 28. mája 2025, sp. zn. 15Co/87/2024 zo dňa 14. mája 2025.

5. K replike žalobcu sa vyjadrila žalovaná (odvolacia duplika), ktorá nad rámec argumentov produkovaných vo vyjadrení k odvolaniu už neuviedla žiadne ďalšie zásadné skutočnosti.

6. V rozsahu skúmania podmienok prípustnosti odvolania, k námietke neprípustnosti odvolania v zmysle § 358 CSP vznesenou žalovanou, odvolací súd uvádza, že odvolanie žalobcu smeruje proti zamietavému výroku rozsudku a výroku o trovách konania (ako závislého výroku) a jeho odvolacia argumentácia smeruje proti dôvodom, pre ktoré súd prvej inštancie žalobu zamietol. Jednoznačne tak možno vychádzať z prípustnosti odvolania žalobcu v aspekte § 358 CSP, pretože smeruje voči výroku súdneho rozhodnutia, ktorý je v jeho neprospech (§ 359 CSP), a pretože argumentuje nesprávnosťou takých dôvodov, ktoré ak by v konaní nenastali, tak by súd prvej inštancie nerozhodol o zamietnutí žaloby. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd hodnotí túto námietku žalovanej ako nedôvodnú.

7. V dôsledku odvolania Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací podľa § 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie je prípustné (§ 358 CSP „a contrario“), bolo podané včas, oprávnenou stranou, (§ 359, § 362 ods. 1 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 „a contrario“ rozsudok okresného súdu vo výroku I. podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

8. Podľa § 387 ods. 1 písm. CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobca sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 3 583,16 eur s príslušenstvom, a to z titulu porušenia práva Európskej únie ako následku nesprávne transponovanej Smernice vo vzťahu k Zákonu o hasičskom zbore, dôsledkom čoho malo dôjsť u žalobcu k porušeniu jeho práva na maximálny priemerný týždenný pracovný čas v rozsahu 48 h. Žalovaným obdobím je júl 2020 až jún 2023 (ďalej len „žalované obdobie“ alebo „rozhodné obdobie“). Základ nároku

žalobca odôvodňoval tvrdením, že žalovaná ako členský štát Európskej únie neprijala v rozhodnom období nevyhnuté opatrenia, ktoré by v súlade so Smernicou považovali čas služobnej pohotovosti za pracovný čas pre účely rozvrhnutia pracovného času rešpektujúc maximálny priemerný týždenný pracovný čas v rozsahu 48 h. Žalobca v tomto smere tvrdil, že v žalovanom období odpracoval 1 028,02 h služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času. Bol názoru, že pri takto rozvrhnutom pracovnom čase prišiel v rámci žalovaného obdobia o voľný čas, ktorý mohol venovať rozvíjaniu osobných a rodinných zložiek svojho života. Uviedol, že k ujme dochádzalo osobitne v jednotlivých mesiacoch. Za účelom preukázania svojich tvrdení predložil dôkazy: výplatné pásky a výpisy z plánu služieb (SAP) za žalované obdobie. Podaním zo dňa 15. februára 2024 (č. I. 67) žalobca svoje tvrdenia špecifikoval, keď argumentoval porušením maximálneho týždenného pracovného času v jednotlivých týždňoch v rámci žalovaného obdobia. Odvolací súd poznamenáva, že pre účely rozsudku tejto veci sa pojmy „pracovný čas“ a „služobný čas“ používajú v totožnom význame.

10. Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu dôvodov podaného odvolania (§ 379 a § 380 CSP), po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie ako aj konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci samej na základe riadne vykonaného dokazovania (§ 191 CSP) v dostatočnej miere zistil skutkový stav veci, so skutkovými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a v zmysle ustanovenia § 383 CSP je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie.

11. Odvolací súd však v tejto súvislosti poukazuje na to, že rozhodná úprava procesného práva poskytuje odvolacím súdom možnosť potvrdenia nimi preskúmaných rozhodnutí súdov prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP nielen v prípade možnosti stotožnenia sa so spôsobom rozhodnutia v prvej inštancii (rozumej s výrokom rozhodnutia, poskytujúcim odpoveď na otázku majúcu sa vyriešiť) aj s jeho odôvodnením, ale tiež v tých prípadoch, v ktorých odvolací súd považoval za vecne správny (akceptovateľný) iba výrok rozhodnutia prvoinštančného súdu. O druhý z práve spomenutých prípadov šlo (a naďalej pôjde) spravidla vtedy, keď odvolací súd mal (bude mať) za to, že dôvody vedúce súd prvej inštancie k vydaniu inak správneho rozhodnutia (vo výroku) neobstoja vôbec, alebo tieto najmä v svetle odvolacích námietok nemusia byť postačujúcimi. Práve v objektívnej zrozumiteľnosti argumentácie súdu prvej inštancie potom treba hľadať kľúč ku korektnej odpovedi na otázku, dokedy ešte má odvolací súd dopĺňať (resp. nahrádzať) dôvody na podporu rozhodnutia súdu prvej inštancie sám, a v ktorých prípadoch už bude namieste, aby príležitosť na reparát poskytol tomu, na strane koho chyba nastala (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 69/2016 zo dňa 22. februára 2017).

12. Odvolací súd v zmysle vyššie uvedeného, po vykonaní meritórneho odvolacieho prieskumu dospel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny, avšak dôvody uvedené v odôvodnení, ktoré viedli súd prvej inštancie k vydaniu vo výroku vecne správneho rozsudku, je s prihliadnutím na odvolaciu argumentáciu, potrebné korigovať a doplniť.

13. Na úvod odvolací súd konštatuje, že podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie členský štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva únie, ak porušená norma práva únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám, alebo zakladá povinnosti pre členský štát, porušenie práva únie je dostatočne závažné a medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Odvolací súd zdôrazňuje, že ust. čl. 6 písm. b) Smernice je dôležitým právom únie a o závere o vzniku ujmy na strane žalobcu, ako bolo vyššie uvedené, je možné uvažovať za situácie, keď zákonodarca nedostatočným transponovaním Smernice umožnil, aby zamestnanec v rámci posudzovaného obdobia prekročil maximálny týždenný priemerný pracovný čas. V prípade žalobného nároku nestačí len konštatovať nesprávnu transpozíciu Smernice, ale je potrebné mať preukázaný aj Smernicou prezumovaný negatívny následok, a to v podobe prekročenia stanoveného priemerného limitu 48 h (čl. 6 písm. b) Smernice).

14. Z toho potom vyplýva, že pre záver o (ne)dôvodnosti žaloby (základu nároku) je potrebné v prvom rade zistiť, či v rámci žalovaného obdobia, ako dôsledku nesprávne transponovanej Smernice, absentovali také normatívne opatrenia, ktoré umožňovali pracovnú pohotovosť nepovažovať za pracovný čas pre účely dodržania maximálneho priemerného týždenného pracovného času. Pre zodpovedanie tejto otázky je potrebné vychádzať z právnej úpravy Slovenskej republiky, ktorá normovala

pracovnoprávne postavenie žalobcu ako hasiča, účinnej v rámci rozhodného obdobia. To znamená, že je potrebné na vec nahliadať cez Zákon o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024 a cez Zákonník práce v znení účinnom do 29. februára 2024. V tomto smere odvolací súd uvádza, že článok 6 písm. b) Smernice stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Podľa § 85 ods. 1 Zákona o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024, služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Podľa § 86 ods. 1 a 2 Zákona o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. Podľa § 86 ods. 4 veta prvá predmetného zákona „Vykonávanie služobných činností príslušníkov s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom sa rozvrhuje spravidla na obdobie jedného mesiaca. Podľa § 92 ods. 1 Zákona o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Z citovaných ustanovení Zákona o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024 vyplýva, že zákon oddeľuje vykonávanie štátnej služby hasiča v rámci služobného času a vykonávanie štátnej služby hasiča v rámci určenej služobnej pohotovosti, pretože služobná pohotovosť hasiča bezprostredne nadväzuje na služobný čas hasiča. Výsledkom uvedenej úpravy je záver, že hoci v oboch prípadoch ide o výkon štátnej služby hasiča, služobná pohotovosť hasiča sa nezapočítava do služobného času hasiča. Podľa článku 2 ods. 1 a 2 Smernice však pracovný čas predstavuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a (alebo) praxou a naproti tomu čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom, z čoho možno vyvodiť, že čas určenej služobnej pohotovosti hasiča má byť súčasťou služobného času, pretože nejde o čas odpočinku. Zákon o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024 tak jednoznačne v rozpore so Smernicou zo služobného (pracovného) času hasiča vyčleňuje čas určenej služobnej pohotovosti. Uvedené možno dovodiť aj z ustanovenia § 122 ods. 3 Zákona o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024, z ktorého tiež vyplýva rozlíšenie, že ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby (k výjazdu), až takéto vykonanie je štátnou službou. Smernica pritom neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v Smernici. Súdny dvor pritom viackrát rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Z uvedeného potom vyplýva záver, že vnútroštátna právna úprava v rozhodnom období umožňovala zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času (hoci príslušník je v službe a k dispozícii služobnému úradu) a rozvrhnúť žalobcovi služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú článkom 6 písm. b) Smernice. Povedané inak, Zákonník práce v znení účinnom do 29. februára 2024 v ust. § 85 ods. 9 uvádza, že priemerný týždenný pracovný čas zamestnancov, vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín. V § 96 ods. 2 Zákonník práce uvádza, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Oproti tomu z ustanovení § 85 až § 93 Zákona o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024 nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie (pozri napr. rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/36/2022 zo dňa 23. marca 2023, sp. zn. 17Co/59/2022 zo dňa 14. decembra 2022). V tejto súvislosti potom odvolací súd konštatuje, že Slovenská republika ako členský štát Európskej únie v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, v tomto prípade príslušníkov hasičského a záchranného zboru, neprijala v rozhodnom období opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas definovaný v súlade s pojmom pracovný čas podľa článku 2 Smernice pre účely dodržania maximálnej hranici priemerného týždenného pracovného času (čl. 6 písm. b) Smernice). Tento záver je na úrovni Krajského súdu v Banskej Bystrici zhodne a dlhodobou prijímaný.

15. Odvolací súd konštatuje, že už v poradí prvom rozsudku súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na mylnom závere o správnom transponovaní Smernice, ktorý záver však bol v rozpore

s rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, a ktorý odklon nebol náležité a presvedčivo súdom prvej inštancie odôvodnený. V druhom rozsudku súd prvej inštancie, viazaný pokynom odvolacieho súdu, rozvrhol žalobcom deklarovaný pracovný čas do 6 mesačných referenčných období a dospel k vecne správnu záveru, že u žalobcu nebolo preukázané porušenie čl. 6 písm. b) Smernice. Na vecnú správnosť tohto záveru nemá vplyv následná, vnútorne si odporujúca a mylná úvaha súdu prvej inštancie o správnosti transpozície Smernice (čo do kvality), odvolávajúc sa na neprípustne extenzívny výklad legislatívneho vyjadrenia „Služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu“ (§ 85 ods. 1 Zákona o hasičskom zbore), z ktorého súd prvej inštancie vyvodil pre zamestnávateľa priamu a zákonom zrozumiteľne vyjadrenú povinnosť o potrebe započítavania služobnej pohotovosti pre účely rešpektovania čl. 6 písm. b) Smernice (bod 31. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Reflektujúc na už vyššie uvedené sa odvolací súd s predmetnou úvahou súdu prvej inštancie nestotožňuje a uzatvára, že Smernica nebola do právneho poriadku, resp. Zákona o hasičskom zbore transponovaná správne, pretože SR neprijala v rozhodnom období opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas riadne a zrozumiteľne definovaný v súlade s pojmom pracovný čas podľa článku 2 Smernice pre účely dodržania maximálnej hranice priemerného týždenného pracovného času (čl. 6 písm. b/ Smernice).

16. V druhom rade je pre záver o dôvodnosti žaloby potrebné zistiť či u žalobcu v rámci žalovaného obdobia dochádzalo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času, t. j. nad 48 h. Pre zodpovedanie tejto otázky je potrebné si ozrejmiť, akým spôsobom má žalobca rozvrhnutý služobný čas, od čoho potom závisí aj určenie referenčného obdobia, v rámci ktorého sa zisťuje dodržanie povinnosti rešpektovať maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času.

17. Zákonník práce, ako i Zákon o hasičskom zbore reguluje spôsob rozvrhnutia pracovného času zamestnanca. Jednou z podmienok je aj rešpektovanie pravidiel pre rovnomerne alebo nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas. Zamestnávateľ má k dispozícii týždenný pracovný čas a ten podľa potreby rozvrhuje buď na jednotlivé týždne, mesiace tak, aby v určenom referenčnom období bol v priemere dodržaný rozsah ustanoveného týždenného pracovného času. Počet pracovných dní, ktoré je zamestnanec povinný odpracovať v príslušnom období sa potom logicky bude odvíjať od spôsobu rozvrhnutia pracovného času.

18. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobca mal v rozhodnom období rozvrhnutý pracovný čas nerovnomerne. V zmysle ust. 86 ods. 1 Zákona o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024 „Služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov“. Odvolací súd konštatuje, že podstata rozvrhového obdobia tkvie aj v tom, aby zamestnávateľ, ktorý rozvrhne pracovný čas, v tomto období aj sledoval dodržanie priemerného týždenného pracovného času. Vo vzťahu k referenčnému obdobiu pre účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času odvolací súd uvádza, že ak Zákon o hasičskom zbore pre nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času určuje obdobie 6 mesiacov, tak potom z právnej logiky veci možno odvodiť, že v súlade s čl. 17 ods. 2 a 3 písm. b) bod iii., ktorý umožňuje sa odchýliť od čl. 16 písm. b) Smernice stanovujúc štvormesačné referenčné obdobie, ide aj o určenie referenčného obdobia nad tento všeobecný rozsah prezumovaný v čl. 16 písm. b) Smernice, a teda pre účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času súd pre rozhodnutie vo veci správne vychádzal zo 6 mesačného referenčného obdobia. Uvedenému zodpovedá aj povaha nerovnomerne rozvrhnutého pracovného času, pri ktorom potom logicky platí, že v rámci jedného rozvrhového obdobia môže byť rozsah pracovného času v jednotlivých týždňoch kolísavý, čo má svoje opodstatnenie aj v povahe (charaktere) vykonávanej práce. Povaha takéhoto referenčného obdobia (6 mesiacov) potom vytvára aj racionálne podmienky pre zistenie priemerného týždenného pracovného času za sledované obdobie. Odvolací súd poznamenáva, že pre účely ustálenia referenčného obdobia je potrebné odlíšiť rozvrhové obdobie, ktoré je v zmysle ust. § 86 ods. 1 predmetného zákona 6 mesačné, od rozvrhu vykonávania služobných povinností s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom, ktorý sa spravidla rozvrhuje na obdobie jedného mesiaca v zmysle ust. § 86 ods. 4 predmetného zákona. Pre účely eurokonformného výkladu v rámci ustálenia referenčného obdobia je rozhodujúca skutočnosť o dĺžke rozvrhového obdobia služobného času (v rámci ktorého sa potom čiastkovo rozvrhuje vykonávanie služobných povinností), a ktoré obdobie je zákonom stanovené na 6 mesiacov. Odvolací súd preto konštatuje, že pre zistenie či u žalobcu dochádzalo v rozhodnom období k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času bolo potrebné vychádzať zo šesť mesačného referenčného obdobia. Žalobcov žalobný nárok pritom vyplýval z tvrdení o nezarátaní hodín služobnej pohotovosti do pracovného času, v dôsledku

čoho malo dôjsť uňho k prekročeniu 48 h priemerného týždenného pracovného času, čomu zodpovedá aj jednoznačná formulácia čl. 6 písm. b) Smernice.

19. K námietkam žalobcu o neexistencii referenčných období a potrebe skúmania prekročenia 48 h v jednotlivých týždňoch odvolací súd uvádza, že referenčné obdobie v zmysle čl. 16 Smernice predstavuje obdobie, za ktoré sa zbierajú údaje o týždennom pracovnom čase, ktoré sa následne spriemerujú na účely kontroly dodržiavania maximálneho limitu priemerného pracovného času. Odvolací súd poukazuje na závery rozsudku Súdneho dvora C-303/98, ktoré je možné, vzhľadom na obdobný obsah Smernice Rady 93/104/ES z 23. novembra 1993 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, aplikovať aj v posudzovanom období. Súdny dvor v danom rozsudku vylíčil podstatu prípadného priameho účinku Smernice, keď vyslovil, že v prípade neexistencie vnútroštátnych ustanovení, ktoré by preberali článok 16 ods. 2 či čl. 17 ods. 2 až 4 danej smernice, možno tieto ustanovenia vykladať ako ustanovenia s priamym účinkom, a preto jednotlivcom priznávajú právo, podľa ktorého referenčné obdobie na uplatnenie maximálnej dĺžky ich týždenného pracovného času nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Z uvedeného možno na prejednávany prípad vyabstrahovať, že ak by sa aj súd priklonil k záveru, že Smernica nebola do právneho poriadku SR v rozsahu ustanovenia referenčného obdobia transponovaná správne (čo do rozsahu alebo kvality), tak vzhľadom na priamy účinok Smernice, by sa jednotlivci mali právo domáhať „minimálnej“ ochrany poskytovanou Smernicou, ktorou je zákaz ustanovenia referenčného obdobia dlhšieho ako 12 mesiacov. Ide o vyjadrenie minimálnej miery ochrany, ktorá sa smernicou priznáva, a s ktorou je spojený prípadný priamy účinok Smernice (tomu zodpovedá aj výklad čl. 6 písm. b/ v spojení s čl. 16 Smernice podaný vo Výkladovom oznámení Komisie o smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času - ďalej len „Výkladové oznámenie“, kapitola VI. písm. c/). Priama aplikácia Smernice však prichádza do úvahy len subsidiárne „ultima ratio“ vtedy, ak cieľ Smernice nie je možné dosiahnuť prostredníctvom (nepriamej aplikácie smernice), tzv. cez eurokomfortný výklad posudzovaného ustanovenia vnútroštátneho práva (pozri C-462/99). V danom prípade platí, že Smernica je pre členský štát záväzná, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť (čl. 288 ZFEU). Uvedené podľa odvolacieho súdu znamená, že niet v aspekte referenčného obdobia dôvodu prijať záver o priamom účinku Smernice, ak bolo možné prijaté a posudzované vnútroštátne ustanovenie vyložiť eurokomfortným spôsobom, ktorý sleduje naplnenie cieľa Smernice. V prejednanom prípade za takéto ustanovenie považuje odvolací súd ust. § 86 ods. 1 Zákona o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024, výkladom ktorého tak, ako bol vyššie odôvodnený, bolo možné naplniť Smernicou sledovaný zámer, aby s ohľadom na povahu niektorých činností/služieb (protipožiarnych) nebolo ustanovené referenčné obdobie pre účely rešpektovania maximálneho priemerného týždenného pracovného času dlhšie než 6 mesiacov (čl. 19 veta prvá Smernice), a teda aby sa operovalo v súlade s cieľmi Smernice s dĺžkou referenčného obdobia v rozsahu 6 mesiacov. Z tohto pohľadu potom námietky žalobcu smerujúce k odmietnutiu referenčných období s ohľadom na nedostatočnú transpozíciu Smernice v rovine referenčného obdobia v zmysle čl. 16 písm. b) a čl. 17 Smernice, odvolací súd hodnotí ako nedôvodné. Súd prvej inštancie, vykonajúc záväzný pokyn, riadne rozvrhol žalobcom deklarovaný pracovný čas do 6 mesačných referenčných období a dostatočne zistil z toho vyplývajúce referenčné údaje.

20. V treťom rade, nadväzujúc na vyššie uvedené, pre účely zistenia či u žalobcu v rámci rozhodného obdobia došlo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času, bolo potrebné si ustáliť, čo tvorí, resp. čo je súčasťou referenčného obdobia. Odpoveď na túto otázku poskytuje ako čl. 2 bod i., ii., Smernice, ktorý stanovuje že „pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou a čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“, tak i čl. 16 písm. b) veta druhá Smernice, ktorý stanovuje, že „Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne“. Výklad k predmetným ustanoveniam článkov poskytla Európska komisia vo Výkladovom oznámení, ktorá v rozsahu výkladu čl. 2 bod i. a ii. vyslovila, že aj vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora, sa za pracovný čas považujú určité obdobia, v ktorých pracovník pracuje, pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa, pracovník musí vykonávať svoju činnosť alebo povinnosti, alebo je k dispozícii zamestnávateľovi (napr. v súvislosti s pracovnou pohotovosťou). Ak niektorý čas zamestnanca nespĺňa uvedené kritéria, hodnotí sa daný čas ako čas odpočinku (pozri napr. kapitolu V. Výkladového oznámenia). Osobitne k čl. 16 písm. b) Smernice Výkladové oznámenie stanovuje, že „neexistenciu práce počas tohto obdobia nemožno použiť na kompenzáciu

iných období počas ktorých sa presiahol maximálny týždenný pracovný čas“. Podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné dané články Smernice vykladať spôsobom, podľa ktorého sa pre výpočet priemerného týždenného pracovného času nemôže použiť (zahnúť) čas, ktorý vzhľadom na uvedené kritéria nenapĺňa charakter pracovného času tak, ako to má na mysli Smernica (napr. dovolenka a PN). Odvolací súd poznamenáva, že to automaticky neznamená, že s týmto časom, ktorý nespĺňa kritéria pracovného času (kvôli neexistencii výkonu práce) vnútroštátny právny poriadok nemôže spájať iné pracovnoprávne či sociálnoprávne benefity (napr. pracovné voľno s náhradou mzdy, započítaním času do rokov praxe a pod...). Smernica totiž v tomto smere nevyklučuje pre členské štáty ani možnosť niektoré doby/časy zahrnúť alebo vylúčiť z referenčného obdobia pre účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času (kapitola VI. písm. B/ bod 3. Výkladového oznámenia). Ponecháva sa týmto spôsobom pre členské štáty určitá miera diskrečnej právomoci. Uvedenému záveru nebráni ani gramatická formulácia ust. § 97 ods. 1 Zákona o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024, ktoré je potrebné vykladať v súlade s judikatúrou Súdneho dvora a účelom Smernice tak, ako bolo vyššie uvedené. V nadväznosti na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v tomto smere správne postupoval, keď pre účely prekročenia maximálneho priemerného týždenného pracovného času reflektoval na uvedené kritérium, a ktoré závery správne premietol do spracovanej tabuľky (bod 4. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Uvedené závery súdu prvej inštancie neboli stranami sporu namietané. Žalobca v rámci podaného odvolania v tomto smere postup a ani prijaté závery súdu prvej inštancie nerozporoval. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd v rámci skúmania porušenia čl. 6 písm. b) Smernice tiež vychádzal zo súdom prvej inštancie zisteného rozsahu odpracovaného služobného času žalobcu (vrátane hodín služobnej pohotovosti) za žalované obdobie.

21. Vychádzajúc z hodnôt pracovného času žalobcu za žalované obdobie, tieto súd prvej inštancie v súlade s pokynom odvolacieho súdu rozvrhol do 6 mesačných referenčných období a zistil, že:

a) šesťmesačné obdobie od stredy 01.07.2020 do štvrtka 31.12.2020 v trvaní 184 kalendárnych dní zahŕňajúcich 26 sedemdnových období (týždňov) plus dva dni (t. j. 26,28 týždňov), počas ktorých celkový pracovný čas žalobcu dosiahol spolu 1007,5 hodín (v súčte hodín evidovaných ako odpracované t. j. ako výkon štátnej služby a hodín evidovaných ako pohotovosť na pracovisku). FPČ žalobcu za toto obdobie predstavuje 1064 hodín, žalobca teda neodpracoval ani len celý FPČ, jeho priemerný čistý pracovný čas dosiahol 38,34 hodín/týždeň (1007,5/26,28),

b) šesťmesačné obdobie od piatka 01.01.2021 do stredy 30.06.2021 v trvaní 181 kalendárnych dní zahŕňajúcich 25 sedemdnových období (týždňov) plus šesť dní (t. j. 25,86 týždňov), počas ktorých celkový pracovný čas žalobcu dosiahol spolu 1058 hodín (v súčte hodín evidovaných ako odpracované t. j. ako výkon štátnej služby a hodín evidovaných ako pohotovosť na pracovisku). FPČ žalobcu za toto obdobie predstavuje 989 hodín, žalobca teda odpracoval o 69 hodín viac ako FPČ, jeho priemerný čistý pracovný čas dosiahol 40,91 hodín/týždeň (1058/25,86),

c) šesťmesačné obdobie od štvrtka 01.07.2021 do piatka 31.12.2021 v trvaní 184 kalendárnych dní zahŕňajúcich 26 sedemdnových období (týždňov) plus dva dni (t. j. 26,28 týždňov), počas ktorých celkový pracovný čas žalobcu dosiahol spolu 766,5 hodín (v súčte hodín evidovaných ako odpracované t. j. ako výkon štátnej služby a hodín evidovaných ako pohotovosť na pracovisku). FPČ žalobcu za toto obdobie predstavuje 1013,2 hodín, žalobca teda neodpracoval ani len celý FPČ, jeho priemerný čistý pracovný čas dosiahol 29,17 hodín/týždeň (766,5/26,28),

d) šesťmesačné obdobie od soboty 01.01.2022 do štvrtka 30.06.2022 v trvaní 181 kalendárnych dní zahŕňajúcich 25 sedemdnových období (týždňov) plus šesť dní (t. j. 25,86 týždňov), počas ktorých celkový pracovný čas žalobcu dosiahol spolu 982,75 hodín (v súčte hodín evidovaných ako odpracované t. j. ako výkon štátnej služby a hodín evidovaných ako pohotovosť na pracovisku). FPČ žalobcu za toto obdobie predstavuje 1002 hodín, žalobca teda neodpracoval ani len celý FPČ, jeho priemerný čistý pracovný čas dosiahol 38 hodín/týždeň (982,75/25,86),

e) časť šesťmesačného obdobia od piatka 01.07.2022 do stredy 05.10.2022 v trvaní 97 kalendárnych dní zahŕňajúcich 13 sedemdnových období (týždňov) plus dva dni (t. j. 13,86 týždňov), počas ktorých celkový pracovný čas žalobcu dosiahol spolu 411 hodín (v súčte hodín evidovaných ako odpracované t. j. ako výkon štátnej služby a hodín evidovaných ako pohotovosť na pracovisku). FPČ žalobcu za toto obdobie predstavuje 510,5 hodín, žalobca teda neodpracoval ani len celý FPČ, jeho priemerný čistý pracovný čas

dosiahol 29,65 hodín/týždeň (411/13,86); zvyšok tohto šesťmesačného obdobia bol žalobca dlhodobo práceneschopný a nepracoval,

f) šesťmesačné obdobie od nedele 01.01.2023 do piatka 30.06.2023 žalobca z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti neodpracoval.

22. Odvolací súd v rozsahu odvolacích dôvodov preskúmal prijaté závery súdu prvej inštancie o hodnotách dosahovaného priemerného týždenného pracovného času v rámci jednotlivých referenčných období a dospel k záveru, že tieto sú správne, s ktorými závermi sa odvolací súd stotožňuje. V nadväznosti na uvedené odvolací súd konštatuje, že právo na náhradu ujmy nevzniká iba z titulu nesprávnej transpozície Smernice. Ustanovenie čl. 6 písm. b) Smernice je dôležitým právom únie a o závere o vzniku ujmy na strane žalobcu, ako bolo vyššie uvedené, je možné uvažovať za situácie, keď zákonodarca nedostatočným transponovaním Smernice umožnil, aby zamestnanec v rámci posudzovaného obdobia prekročil maximálny týždenný priemerný pracovný čas. Článok 6 písm. b) Smernice priznáva pracovníkom právo na maximálny priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie Smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Odvolací súd konštatuje, že ustanovenie článku 2 bod i. a ii. v spojení s čl. 6 písm. b) Smernice nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňovalo, aby čas služobnej pohotovosti nebol zohľadňovaný pre účely dodržania maximálneho priemerného týždenného pracovného času. Zároveň je však potrebné mať pre záver o vyslovení zodpovednosti žalovanej za preukázané, že takto nedostatočne transponovaná Smernica spôsobila prezumovaný negatívny následok v podobe prekročenia maximálneho priemerného týždenného pracovného času žalobcu v rámci posudzovaných referenčných období. Až v prípade, že konajúci súd skúmaním zistí, že v rámci referenčných období došlo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času, je dôvodné vyslovenie záveru o vzniku zodpovednosti žalovanej za porušenie tohto dôležitého sociálneho práva únie (článok 19 ods. 2 a 40 Ústavy SR) v korelácii so vznikom nároku žalobcu na náhradu ujmy. Nakoľko sa však v konaní nepreukázalo, že by priemerný týždenný pracovný čas žalobcu presahoval v rámci referenčných období hodnotu 48 h, tak nebol naplnený ani základný predpoklad pre úspech žaloby, a to porušenie práva na maximálny priemerný týždenný 48 h pracovný čas. Z uvedeného dôvodu nebolo v konaní dôvodné sa zaoberať preukázaním ujmy na strane žalobcu v priamej príčinnej súvislosti s porušením práva únie v spojení s primeranosťou výšky náhrady ujmy, a preto sa odvolací súd ani ďalej nezoberal odvolacou argumentáciou smerujúcou k týmto skutočnostiam.

23. Z vyššie uvedeného vyplýva, že priemerný týždenný pracovný čas žalobcu v rámci referenčných období za žalované obdobie nepresiahol 48 h, v dôsledku čoho nebola v konaní preukázaná dôvodnosť podanej žaloby, a preto, ak súd prvej inštancie žalobu zamietol, jeho rozhodnutie je vecne správne.

24. Odvolací súd, v rámci vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami, preskúmal námietku o porušení práva na spravodlivý proces. V rámci tohto odvolacieho dôvodu žalobca namietol, že súd prvej inštancie nerešpektoval záväzný pokyn odvolacieho súdu a nerozhodol v intenciách zrušujúceho uznesenia, naopak viedol so súdom vyššej inštancie polemiku.

25. Odvolací súd k tomu uvádza, že v prípade, tzv. kasačnej záväznosti je súd nižšieho stupňa vždy povinný pri nezmenených skutkových a právnych okolnostiach veci bezvýhradne akceptovať právny názor súdu vyššej inštancie v zrušujúcom rozhodnutí; len v prípade, tzv. precedenčnej záväznosti existuje možnosť, aby všeobecný súd rôzneho stupňa (ne)reflektoval právne závery najvyšších súdnych autorít tým, že v dobrej viere predostrie konkurujúce úvahy. Ak má súd (sudca) rozhodovať v súlade so zákonom, potom je povinný rešpektovať i zákonom stanovené hranice pre jeho rozhodovanie. Takouto hranicou stanovenou zákonom je aj povinnosť rešpektovať zásah do obsahového rozhodovania zo strany súdu vyššej inštancie, ak takéto obmedzenie vyplýva zo zákona. V prejednávanom prípade bolo týmto zákonným ustanovením ust. § 391 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého „ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu“ (porovnaj Ústavný súd SR sp. zn. II. ÚS 346/08). Odvolací súd zdôrazňuje, že viazanosť súdu nižšej inštancie právnym názorom súdu vyššej inštancie je vykonaním ústavného princípu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Princíp viazanosti právnym názorom súdu vyššej inštancie nemožno chápať izolovane (mechanizovane) od iných princípov a zásad súdneho konania. To znamená, že viazanosť právnym názorom súdu vyššej inštancie, resp. záväzný pokyn, sa tak má

vykonať spôsobom, ktorý sa z hľadiska kvalitatívneho kritéria premietne aj v dodržaní podmienok pre kvalitu súdneho rozhodnutia podľa ust. § 220 ods. 2 CSP. Jednou z týchto podmienok je aj požiadavka presvedčivosti súdneho rozhodnutia. Ústavný súd vyjadril obsah tejto požiadavky, ako povinnosť súdu v odôvodnení formulovať argumentáciu koherentne, konzistentne, ktoré argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v odôvodnení, ako i závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu verejnosť prijateľné, racionálne a v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

26. Právna argumentácia, ako bolo vyššie uvedené, musí byť realizovaná v zákonných hraniciach (hmotnoprávných i procesnoprávných), čo v prípade imperatívu podľa § 391 ods. 2 CSP znamená, že súd nižšej inštancie sa má riadiť pokynom súdu vyššej inštancie a vyjadreným záväzným právnym názorom, a to nie len mechanickým spôsobom, ale je povinný tento zákonom stanovený imperatív premietnuť aj do argumentačnej roviny, ktorú je možno z ústavného hľadiska posúdiť ako presvedčivú, vnútorne konzistentnú a koherentnú. Tejto požiadavke nekonkuruje ani princíp nezávislosti sudcov (čl. 144 ods. 1 Ústavy SR), pretože tento princíp nemožno chápať absolútne a izolovane od iných ústavných princípov, a to princípu právneho štátu (zákaz svojvôle), ktorého súčasťou je aj zásada legality (napr. kasačná záväznosť) - (porovnaj Najvyšší súd SR sp. zn. 3Cdo 12/2016).

27. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že súd prvej inštancie pristúpil len k mechanickému vykonaniu záväzného pokynu odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení (bod 28. odôvodnenia napadnutého rozsudku), avšak zistené závery riadne nepremietol do argumentačnej roviny v intencii právneho názoru odvolacieho súdu vyjadreného v zrušujúcom uznesení (predovšetkým bod 21. a 25. uznesenia sp. zn. 14Co/62/2024 zo dňa 25. februára 2025), a to v dôsledku nesprávneho postupu súdu prvej inštancie, ktorý viedol so záväzným právnym názorom odvolacieho súdu právnou polemiku. Takýmto postupom, keď síce na jednej strane súd prvej inštancie „mechanicky“ vykonal pokyn odvolacieho súdu, ale na druhej strane výsledky argumentačne neprepojil so záväznými právnymi závermi (najmä bod 30. odôvodnenia napadnutého rozsudku), docielil súd prvej inštancie nedostatok odôvodnenia rozsudku, v podobe vnútornej nekonzistentnosti a nekoherentnosti odôvodnenia. V tomto smere odvolací súd berie na zreteľ odvoláciu argumentáciu žalobcu, ktorý vyjadruje pohoršenie nad neprípustnou polemikou súdu prvej inštancie so záväznými právnymi závermi odvolacieho súdu, avšak rešpektujúc zásadu hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania (čl. 17 CSP), odvolací súd tento nedostatok odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1 CSP odstránil, keď v zákonných limitoch korigoval odôvodnenie napadnutého rozsudku. Odvolací súd poznamenáva, že z hľadiska právnej hierarchie súdu prvej inštancie neprináleží viesť s kasačným pokynom (záväzným právnym názorom odvolacieho súdu) právnou polemiku, avšak i napriek tomuto procesnému excesu, je prvoradým hľadiskom záujem na riadnom a rýchlom prejednaní žaloby. Polemika súdu prvej inštancie je vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu bez právnej relevancie, a preto odvolací súd v zmysle vyššie uvedeného vyhodnotil aj túto odvoláciu námietku žalobcu v konečnom dôsledku ako nedôvodnú.

28. V rámci námietky porušenia práva na spravodlivý proces žalobca argumentoval rozhodovacou praxou Krajského súdu v Banskej Bystrici v obdobných sporoch, v časovom období r. 2022 až 2024 (str. 14 odvolania žalobcu). V rámci odvolacej repliky poukázal žalobca aj na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/67/2024 zo dňa 28. mája 2025, sp. zn. 15Co/87/2024 zo dňa 14. mája 2025, v ktorých krajský súd zaujal odmietavý postoj k 6 mesačným referenčným obdobiam.

29. K tomu odvolací súd uvádza, že skoršia rozhodovacia prax Krajského súdu v Banskej Bystrici (v rokoch 2022 až 2024) bola relevantným spôsobom determinovaná obsahom podaného odvolania a konkrétnych odvolacích námietok a práve viazanosť odvolacími dôvodmi bola tou zásadnou skutočnosťou, ktorá aj z hľadiska prirodzeného vývoja právnej praxe vyústila do neskoršej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v obdobných prípadoch. V tomto smere odvolací súd na podporu svojich právnych záverov poukazuje predovšetkým na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici; sp. zn. 14Co/15/2025 zo dňa 20. mája 2025, sp. zn. 14Co/18/2025 zo dňa 27. mája 2025, sp. zn. 14Co/7/2025 zo dňa 12. mája 2025, sp. zn. 16Co/25/2024 zo dňa 9. júla 2025, sp. zn. 16Co/27/2024 zo dňa 9. júla 2025, sp. zn. 17Co/127/2024 zo dňa 25. júna 2025, sp. zn. 17Co/28/2025 zo dňa 25. júna 2025, sp. zn. 17Co/134/2024 zo dňa 25. júna 2025. K výhrade odvolateľa ohľadne existencie odlišných rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici (senát 15Co), v obdobných sporoch, sa žiada uviesť, že navzdory legitímnej požiadavke na jednotu rozhodovania súdov v identických prípadoch právny poriadok

nepozná pravidlo viazanosti senátu odvolacieho súdu právnym názorom vysloveným iným senátom toho istého súdu (resp. iného krajského súdu ako súdu odvolacieho). Právny poriadok Slovenskej republiky predvída možnosť existencie rozdielných právnych názorov súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach (ako prirodzený vývoj právnej praxe) a upravuje procedúru, prostriedky a nástroje, ktoré majú zabezpečiť jej koherentnosť. Zjednocovanie rozchádzajúcej sa rozhodovacej praxe súdov je v zmysle procesného práva zverená dovolaciemu súdu. V zmysle vyššie uvedeného odvolací súd uzatvára, že právne závery odvolacieho súdu korešponujú s aktuálnou rozhodovacou praxou Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorá je výsledkom prirodzeného a legitímne odôvodneného odklonu od skoršej právnej praxe, na ktorú odvolateľ poukazoval v podanom odvolaní (pozri Najvyšší súd SR sp. zn. 7Cdo/153/2023 zo dňa 29. januára 2025). Z tohto pohľadu hodnotí aj túto odvoláciu námietku odvolací súd ako nedôvodnú.

30. Odvolací súd, s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/69/2022 zo dňa 25. mája 2023 dodáva, že s ďalšími námietkami, resp. argumentmi žalobcu uvedených v odvolaní sa nezaoberal, nakoľko pre rozhodnutie v intenciách zabezpečenia práva na spravodlivý súdny proces sa jedná o argumenty, ktoré nemajú pre spravodlivé rozhodnutie v predmetnej veci už rozhodujúci význam (m. m. III. ÚS 314/2018).

31. Sumarizujúc vyššie uvedené dôvody odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v meritórnom výroku, ktorým súd žalobu zamietol, potvrdil ako vecne správny.

32. Ako výrok závislý preskúmal odvolací súd i výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania, ktorým súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalovanej ako plne úspešnej strane sporu priznal voči žalobcovi, ako procesne neúspešnej strane sporu, nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie po zrušení v poradí prvého rozsudku postupoval správne, keď v poradí v druhom rozsudku rozhodol ako o trovách prvoinštančného, tak i o trovách (v poradí prvého) odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP). V zmysle ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP je odvolací súd povinný rozhodnúť o trovách odvolacieho konania ako o celku. Odvolací súd preskúmal vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie v časti výroku o trovách prvoinštančného konania a konštatuje, že záver súdu prvej inštancie o plnom procesnom úspechu žalovanej v prvoinštančnom konaní je vecne správny. Preto rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil i vo výroku o trovách prvoinštančného konania.

33. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1 CSP, § 36 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Odvolací súd konštatuje, že v konečnom dôsledku bola v odvolacom konaní plne úspešná žalovaná, nakoľko odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalobu v celom rozsahu zamietol, potvrdil ako vecne správny. Procesný úspech v odvolacom konaní v celom rozsahu potom prináleží žalovanej. Odvolací súd tak o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, tak, že žalovanej, hoc plne procesne úspešnej strane v odvolacom konaní, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko žalovanej v konaní žiadne preukázateľné trovy konania nevznikli (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/14/2018 zo dňa 28. februára 2018).

34. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).